



ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคของจากระวัง
ของสถานอนามัย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา



อภิเนตนาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2543

ISBN 974-664-605-2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วพ
ค. ๑๒๖
๒๕๔๓

53198 (ค.๑)

4038350 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : บริหารสาธารณสุข ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร)

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง/สถานีนอนามัย
 จันทนา สุขรัตน์อมรกุล : ประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระ
 ร่วง ของสถานีนอนามัย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา (THE EFFECTIVENESS OF THE DIARRHEA
 PREVENTION AND CONTROL OF HEALTH CENTERS IN CHACHOENGSAO
 PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุรพล ศรีวิทยา DOCTEUR D' ETAT EN
 DROIT (MENTION TRES HONORABLE), วิไล กุศลวิศิษฏ์กุล วท.ม. (ชีวสถิติ)., สุรชาติ
 ณ หนองคาย ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) 140 หน้า ISBN 974-664-605-2

โรคอุจจาระร่วงถือเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ จากการดำเนินงาน
 ป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ยังไม่มีการประเมินประสิทธิผลการ
 ดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ในระดับสถานีนอนามัย ซึ่งการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มี
 วัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ของสถานี
 นอนามัย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ในสถานีนอนามัย จำนวน 86 แห่ง โดยใช้
 แบบสอบถามเจ้าหน้าที่สถานีนอนามัยผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง ได้รับ
 แบบสอบถามกลับคืน ร้อยละ 91.9 สถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ไคสแควร์ และการวิเคราะห์
 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สถานีนอนามัยผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรค
 อุจจาระร่วง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 67.1 มีอายุเฉลี่ย 29.8 ปี วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่า
 ปริญญาตรี ร้อยละ 54.4 ค่ามัธยฐานของระยะเวลารับผิดชอบงาน 4.0 ปี ค่ามัธยฐานของหมู่บ้าน
 6.0 หมู่บ้าน จำนวนประชากรเฉลี่ย 3,636.0 คน มีระยะทางเฉลี่ย 13.5 กิโลเมตร ประสิทธิภาพการ
 ดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง อยู่ในระดับดี ร้อยละ 54.4 ทรัพยากรการบริหาร
 ด้านกำลังคน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.9 มีจำนวนเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 2.8 คน/แห่ง ใช้จ่ายด้าน
 การเงินอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 88.6 ใช้จ่ายด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 73.4 กระบวนการ
 การบริหารจัดการอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 94.9 และพบว่าปัจจัยด้านการเงินในภาพรวมและรายด้าน
 คือความเพียงพอ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วง
 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ ควรมีการอบรมฟื้นฟูความรู้เกี่ยวกับงานป้องกันและควบคุมโรค
 อุจจาระร่วง หางบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่นและให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ตามความ
 สำคัญของพื้นที่

4038350 PHPH/M : MAJOR : HEALTH ADMINISTRATION ; M.Sc. (PUBLIC HEALTH)

KEY WORD : THE EFFECTIVENESS OF THE DIARRHEA PREVENTION AND CONTROL / HEALTH CENTERS

JANTANA SUKRATAMORNKUL : THE EFFECTIVENESS OF THE DIARRHEA PREVENTION AND CONTROL OF HEALTH CENTERS IN CHACHOENGSAO PROVINCE. THESIS ADVISORS : SURAPHOL SRIVITTHAYA DOCTEUR D' ETAT EN DROIT (MENTION TRES HONORABLE), WILAI KUSOLVISITKUL M.Sc.(BIOS), SURACHART NA NONGKHAI M.A. (SOCIAL DEVELOPMENT) 140 P. ISBN 974-664-605-2

Diarrhea is a major health problem in Thailand and the effectiveness of the diarrhea prevention and control is a concern of all health centers. The objective of this survey research was to assess the effectiveness of diarrhea prevention and control of health centers in Chachoengsao Province. The samples consisted of 86 health center personnel. The data were collected from health center personnel by using questionnaires. 79 completed questionnaires (91.9 %) were returned for statistical analysis. The statistical analysis of the data was done by using Chi-square and Pearson product moment correlation coefficient.

Results of this study showed that the health center personnel were male (67.1 %) with an average age of 29.8 years and an educational level lower than a bachelor degree (54.4 %). They had a median of work experience 4.0 years. The health centers had a median of 6.0 villages, an average population of 3,636.0, and an average distance of 13.5 kilometers. The effectiveness of diarrhea prevention and control was at a good level (54.4 %). Manpower was at a medium level (51.9 %) and the average number of health officers per health center was 2.8. The budget factors were at a low level (88.6 %) but the material factors were at a high level. The management process was found to be at a high level (94.9 %). The overall budget factors and each aspect of the sufficiency of budget factors were related to the effectiveness of diarrhea prevention and control. This research suggests that training courses to improve health center personnel's knowledge about diarrhea prevention and control, and budgets and materials for health centers should be supported.